

Jag är allvarligt sjuk

En islamisk vägledning för den sjuke muslimen ur sunni-perspektiv

Inledning

Sjukdom är en del av livet som drabbar alla människor, troende som icke-troende. Men för den muslim som följer ahl al-sunna wal-jama'a — de rättleda sunniternas väg — bär sjukdomen en djupare dimension. Den är inte enbart en fysisk prövning, utan en andlig möjlighet till rening, tålamod och närmandet till Allah (ﷻ). Profeten Muhammad (ﷺ) undervisade oss om hur vi ska förhålla oss till sjukdom med visdom, hopp och tillit till Allah.

Sjukdom som prövning och rening — al-Ibtıla'

Inom sunni-islam betraktas sjukdom primärt som en prövning (ibtıla') från Allah (ﷻ). Prövningar är ett tecken på att Allah älskar sin tjänare, ty de starka prövas mest. Profeten (ﷺ) sade:

"De som prövas hårdast bland människorna är profeterna, sedan de rättfärdiga, sedan de närmast dessa i dygd." (Sahih al-Bukhari, hadith nr 5645; Sunan al-Tirmidhi, hadith nr 2398)

Imam al-Nawawi (rahimahullah) förklarar i Sharh Sahih Muslim att sjukdom sonar bort synder och höjer den sjukes rang inför Allah, förutsatt att personen bemöter prövningen med tålamod (sabr) och tacksamhet (shukr). Varje smärta, oro och plåga — även ett stickande törnrisdorn — minskar de synd som den troende bär på.

Tålamod (Sabr) — den sjukes viktigaste dygd

Allah (ﷻ) säger i Koranen (2:155-157):

”Och Vi skall sannerligen pröva er med något av fruktan och hunger och förlust av egendomar och liv och avkastning. Men förkunna de ståndaktigas glada budskap — de som, när olycka drabbar dem, säger: ’Vi tillhör Gud och till Honom återvänder vi.’ Dessa är de som deras Herre välsignar och visar Sin barmhärtighet, och de är de rättleda.” (Koranen 2:155-157, Koranens budskap, övers. Mohammed Knut Bernström)

Frasen ”Inna lillahi wa inna ilayhi raji’un” (إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) är den troende sjukes ankare. Imam Ibn Qayyim al-Jawziyya (rahimahullah) skriver i Zad al-Ma’ad att tålamodet under sjukdom är en av de högsta formerna av ibada (dyrkan), ty det kräver hela hjärtats underkastelse under Allahs vilja.

Söka läkarhjälp — en religiös plikt

Sunni-islam betonar starkt att den sjuke muslimen har en skyldighet att söka medicinsk hjälp. Att försumma sin hälsa är förbjudet (haram) enligt de fyra madhhaberna (Hanafi, Maliki, Shafi’i och Hanbali). Profeten (ﷺ) sade:

”O Allahs tjänare, sök botemedel, ty Allah har inte skapat någon sjukdom utan att Ha skapat ett botemedel för den, utom en — ålderdom.” (Sunan Abi Dawud, hadith nr 3855; klassificerad sahih av al-Albani i Sahih Abi Dawud)

Al-tawakkul (tillit till Allah) innebär inte passivitet. Tvärtom befäller islam den sjuke att vidta alla möjliga medicinska åtgärder och sedan lämna resultatet i Allahs händer. Imam al-Ghazali (rahimahullah) understryker i

Ihya' 'Ulum al-Din att sann tawakkul kombinerar handlingskraft med hjärtats lugn.

Du'a och dhikr under sjukdom

Profeten (ﷺ) lärde oss specifika böner och dhikr (åminnelse av Allah) för den sjuke. Bland de viktigaste böner för den sjuke är:

Du'a för smärtlindring

(بِسْمِ اللَّهِ (۳x) — أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ (۷x)

"I Allahs namn (x3) — Jag söker skydd i Allahs makt och allmakt från det onda i det jag känner och fruktar (x7)." (Sahih Muslim, hadith nr 2202)

Du'a för helande

اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، اذْهَبِ الْبَأْسَ، اشْفِهِ وَأَنْتَ الشَّافِي، لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءٌ لَا يُغَادِرُ سَقَمًا

"O Allah, Herren över mänskligheten, avlägsna lidandet, hela honom/henne. Du är Den som helar, det finns ingen helande utom Din helande, en helande som inte lämnar sjukdom kvar." (Sahih al-Bukhari, hadith nr 5742; Sahih Muslim, hadith nr 2191)

Ruqya — koranisk helande

Ruqya shar'iyya (laglig koranisk läsning) är en sunni-islamisk praxis för helande. Den baseras på Koranen (17:82):

"Vi sänder ned i Koranen det som är helande och barmhärtighet för de troende."

Profeten (ﷺ) reciterade al-Fatiha, al-Mu'awwidhatayn (sura 113-114) och ayat al-kursi (2:255) för de sjuka. Imam al-Suyuti (rahimahullah) dokumenterade dessa praktiker utförligt i al-Minhaj al-Sawi.

Viktigt: Ruqya kompletterar — och ersätter inte — modern medicinsk behandling. Den sunnitiska traditionen förkastar kategoriskt all ruqya som innehåller shirk (gudsdyrkan av annat än Allah) eller obegripliga ord vars innebörd är okänd.

Ummaens ansvar — att besöka den sjuke

Profeten (ﷺ) räknade upp sjukbesöket ('iyada al-marid) som en av muslimernas rättigheter gentemot varandra:

”Muslimens rättigheter mot en annan muslim är fem: att svara på hälsningen, att besöka den sjuke, att följa begravningsprocessionen, att acceptera en inbjudan och att be för den som nyser.” (Sahih al-Bukhari, hadith nr 1240; Sahih Muslim, hadith nr 2162)

Att besöka en sjuk muslim ger enorma belöningar. Profeten (ﷺ) förklarade att den som besöker en sjuk person vandrar i paradiset ”fruktträdgård” tills han återvänder. Besöket bör vara kortfattat och upplyftande, med du'a för den sjuke och påminnelse om Allahs nåd.

Svåra sjukdomar och dödens närmande

Inför en allvarlig, potentiellt livshotande sjukdom uppmanar sunni-islam den troende att: (1) göra tawba (ånger) och söka Allahs förlåtelse, (2) upprätta eller uppdatera sitt testamente (wasiyya) — obligatoriskt om man har skulder eller arvingar, (3) be familj och vänner om förlåtelse för eventuella oförrätter, (4) recitera kaliman al-tawhid (La ilaha illallah) och hoppas på Allahs barmhärtighet (husn al-zann billah). Imam Ibn Hajar al-'Asqalani (rahimahullah) skriver i Fath al-Bari att det bästa tillståndet att möta döden i är ett tillstånd av tawba, tillit och god tanke om Allah.

Avslutning

Sjukdom är svår — men den behöver inte vara meningslös. I den sunnitiska islamiska traditionen är varje smärta en möjlighet, varje tålmod en ibada, och varje du'a en bro till Allah. Den sjuke muslimen är inte ensam: han eller hon omfamnas av Allahs oändliga barmhärtighet, profetens (ﷺ) vägledning, ummaens stöd och den kunskap som lärda

generationer har bevarat åt oss. Må Allah ge alla sjuka muslimer snabb och fullständig recovery, och belöna deras tålamod med det högsta av belöningar i detta liv och i det kommande.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

”Vår Herre, ge oss det goda i detta liv och det goda i det kommande, och skydda oss från Eldens straff.” (2:201)

Källförteckning

Primärkällor

1. Al-Bukhari, Muhammad ibn Isma'il. Sahih al-Bukhari. Riyadh: Dar al-Salam, 1997. Hadith nr 1240, 5645, 5742.
2. Muslim ibn al-Hajjaj. Sahih Muslim. Beirut: Dar Ihya' al-Turath al-'Arabi. Hadith nr 2162, 2191, 2202.
3. Abu Dawud, Sulayman ibn al-Ash'ath. Sunan Abi Dawud. Beirut: Dar al-Kutub al-'Ilmiyya. Hadith nr 3855.
4. Al-Tirmidhi, Muhammad ibn 'Isa. Sunan al-Tirmidhi. Beirut: Dar al-Gharb al-Islami. Hadith nr 2398.
5. Koranen. Koranens budskap — tolkning av innebörden på svenska. Övers. Mohammed Knut Bernström. Islamiska Informationsföreningen, 1998.

Klassiska islamiska verk

- Al-Ghazali, Abu Hamid Muhammad. Ihya' 'Ulum al-Din ("Återupplivandet av religionsvetenskaperna"). Kairo: Maktabat Misr, 1998.
- Ibn Qayyim al-Jawziyya. Zad al-Ma'ad fi Hady Khayr al-'Ibad. Beirut: Mu'assasat al-Risala, 1994.
- Al-Nawawi, Yahya ibn Sharaf. Al-Minhaj fi Sharh Sahih Muslim. Beirut: Dar Ihya' al-Turath al-'Arabi, 1392 H.
- Ibn Hajar al-'Asqalani, Ahmad ibn 'Ali. Fath al-Bari fi Sharh Sahih al-Bukhari. Beirut: Dar al-Ma'rifa, 1379 H.
- Al-Suyuti, Jalal al-Din. Al-Minhaj al-Sawi fi al-Tibb al-Nabawi. Beirut: Dar Ibn Hazm, 2006.

Moderna islamiska verk och resurser

1. Al-Qaradawi, Yusuf. Al-Fatawa al-Mu'asira. Kairo: Dar al-Qalam, 2009.
2. Islamiska förbundet i Sverige. Islamisk hälso- och sjukvård. Stockholm: FIFS, 2015.
3. Atighetchi, Dariusch. Islamic Bioethics: Problems and Perspectives. Springer, 2007.

Artikeln är skriven i enlighet med ahl al-sunna wal-jama'a och de fyra erkända lagskolor (madhhaberna). Juridiska frågor av personlig natur bör alltid ställas till en kompetent islamisk lärd (mufti).